

Vesiosuuskuntien rakentamisen avustaminen vuonna 2025

Kaupunkirakennelautakunta 07.05.2025 § 108
2551/02.05.01.00/2025

Valmistelijat / lisätiedot:
vesihuoltainsinööri Päivi Rissanen puh. 044 718 5303
kaupungininsinööri Ismo Heikkinen puh. 044 718 5656
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus apulaiskaupunginjohtaja KYP Jari Kyllönen

Kaupunkirakennelautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle esitetään, että Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalle myönnetään avustusta 300 000 euroa. Karttulan, Pieksänkosken ja Pohjois-Soisalon vesiosuuskuntia ei tässä vaiheessa esitetä avustettavaksi. Avustuskohde, summa ja erityisehto on eritelty kohdassa Avustusten jakaminen vuonna 2025.

Mikäli vuonna 2025 avustettavilta vesiosuuskunnilta jää osa myönnettyistä avustusmäärärahoista käyttämättä, voidaan vesiosuuskuntien suunnittelua tai rakentamista avustaa määrärahojen puitteissa kaupungininsinöörin erillisellä päätöksellä.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus Kuopion kaupungin kaupunkiympäristön palvelualue on varannut vuoden 2025 käyttösuunnitelmassaan 450 000 euroa haja-asutusalueiden vesihuollon avustamiseen. Avustusrahat on tarkoitettu käytettäväksi haja-asutusalueilla toimivien vesihuoltolaitosten verkostojen rakentamisen ja suunnittelun avustamiseen sekä muihin toimenpiteisiin, jotka parantavat vesihuollon toimintavarmuutta ja riskienhallintaa. Osa määrärahasta (150 000 euroa) on sidottu Karttulan vesiosuuskunnan siirtoviemäri- ja yhdysvesijohtohankkeeseen.

Haja-asutusalueella toimivia vesihuoltolaitoksia pyydettiin toimittamaan avustusanomuksensa 30.4.2025 mennessä. Anomuksen jätti neljä vesiosuuskuntaa. Määräaikaan mennessä saapuivat hakemukset Etelä-Kuopion, Karttulan, Pieksänkosken ja Pohjois-Soisalon osuuskunnilta. Osuuskuntien esittämien hankkeiden kokonaiskustannusarviot olivat yhteensä 787 000 euroa ja haettavien avustusten määrä yhteensä 426 000 euroa.

Etelä-Kuopion vesiosuuskunta ja sen hanke

Etelä-Kuopion vesiosuuskunta on nimensä mukaisesti Kuopion eteläisillä alueilla toimiva vesihuoltolaitos. Osuuskunnan vesijohdon ja jätevesiviemärin toiminta-alue käsittää Kurkimäen länsipuoliset alueet aina Vehmasmäkeen saakka. Lisäksi osuuskunnan vesijohtoverkoston toiminta-alue ulottuu Ritisenlahdesta Kotkatlahden kautta Sotkanniemeen ja Humalajoelle. Osuuskunnalla on myös Pellesmäen Ekoraitin asuinalueella jätevesiviemäriverkoston toiminta-alue, mutta jonne ei ole vielä rakennettu jätevesiviemäriverkostoa. Osuuskunnassa on yli 300 liittyjää.

Kuopion Pellesmäen Vesihuolto Oy on kokouksessaan alustavasti päättänyt ajaa oman vedenottamon toiminnan alas ja siirtää vesijohtoon liittyneet asiakkaat Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan asiakkaisiksi. Pellesmäen Vesihuolto Oy:llä on 35

asiakasta Asuntotiellä, Ekoraitilla, Laaksotiellä ja Vehmasmäentiellä. Pellesmäen Vesihuolto Oy:n vesijohtoverkosto on rakennettu 1980-luvun alussa. Vesijohtoverkoston tekninen käyttöikä on lopussa. Vesijohtoverkoston paineluokka ei täytä nykyisiä vaatimuksia, jonka vuoksi vesijohtoverkoston rakentaminen uudelleen jätevesiviemäriverkoston rakentamisen yhteydessä on tarkoituksenmukaista.

Laajentamalla Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan viemäri- ja vesiverkostoja Ekoraitin asuinalueelle mahdollistetaan talojen liittäminen Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan verkostoihin. Talojen sijaitessa taajama-alueella ja vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, on kiinteistöt liitettävä viemäriverkostoon, jos niiden nykyiset jäteveden käsittelyjärjestelmät eivät täytä ympäristönsuojelulain vaatimuksia. Näin ollen on todennäköistä, että alueen talot liitetään jossain vaiheessa osuuskunnan verkostoon. Tällä hetkellä viemärin liittymissopimuksen on allekirjoittanut 24 kiinteistöä.

Kuopion Pellesmäen Vesihuolto Oy:n omistama ja ylläpitämä vedenottamo tullaan alas ajamaan ja lopettamaan vuoden 2025 loppuun mennessä ja sen asiakkaat tulevat siirtymään Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan jäseniksi ja vesiverkoston liittujiksi. Alueella nykyisen vedenjakelun toteuttavan Kuopion Pellesmäen Vesihuolto Oy:n vesirunkolinja on tarkoitus poistaa käytöstä vuonna 2025 ja rakentaa alueelle Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan vesijohtoverkosto. Samassa urakassa kaivetaan myös osuuskunnan runkoviemäri alueelle ja pyritään asentamaan vesi- ja viemäriputket samaan kaivantoon. Maanpinnan korkeustasoista ja nykyisten jätevesijärjestelmien sijainnista johtuen kaikkien talojen suunniteltuja viemäriputkia ei saada samaan kaivantoon vesijohdon kanssa.

Etelä-Kuopion vesiosuuskunta tulee rakentamaan uuden vesijohtoverkoston Pellesmäen vesihuollon alueelle ja samassa yhteydessä alueelle rakennetaan viemäriverkosto. Hanke on haastava toteuttaa ja kalliimpi rakentaa, koska vanha vesijohtoverkosto pitää olla toiminnassa rakentamisen ajan. Lisäksi uusi verkosto joudutaan rakentamaan hyvin lähekkäin entistä verkostoa tiealueella. Kiinteistöjen vastattavaksi jää verkoston uusiminen liitospisteestä kiinteistölle menevien putkistojen osalta. Viemäriverkosto rakennetaan samoihin kaivantoihin soveltuvien osien. Verkostojen rakentaminen aloitetaan kesällä 2025 ja hankkeen arvioitu valmistumisaika on syksyllä 2025. Asennus tehdään kaivinkonekaivuuna. Kaivuu-urakoitsija on kilpailutettu ja Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan hallitus on hyväksynyt urakoitsijaksi Järveläisen Maansiirto Oy:n. Verkostojen rakentaminen aloitetaan kesäkuussa 2025.

Avustusta haetaan vesijohtoverkoston uudelleen rakentamiseen 100 %, koska Etelä-Kuopion vesiosuuskunta ei peri liittyjiltä uudelleenliittymismaksua. Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalle ja sen jäsenille ei saa aiheutua kuluja Pellesmäen alueen liittämisestä Etelä-Kuopion vesiosuuskuntaan. Liittäjät ovat maksaneet Pellesmäen Vesihuolto Oy:lle liittymisestä yhtiön perustamisen alussa.

Kaupunginvaltuuston 19.02.2024 hyväksymässä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa vuoteen 2030 on määritetty Kuopion alueen vesihuollon kehittämiskohteiksi mm. pirstaloituneen vesihuoltokentän eheyttäminen, vesihuollon toimintavarmuuden parantaminen ja jätevesiviemäriverkostojen laajentaminen. Alueelle rakennettavat vesi- ja viemäriverkostot ovat toisiaan tukevia, ja rakentamalla ne samassa hankkeessa, saadaan toteutettua kehittämissuunnitelman tavoitteita ja täytettyä ympäristönsuojelu- ja vesihuoltolain kohdat liittymisvelvollisuudesta.

Kokonaiskustannukset näistä vesi- ja jätevesiviemäriverkostojen kustannuksista ovat yhteensä vuoden 2025 aikana arviolta noin 574 000 euroa (alv 0 %). Vesijohtoverkoston rakentamiskustannus on 186 000 euroa ja viemäriverkoston rakentamiskustannus 398 000 euroa (alv 0 %). Etelä-Kuopion Vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungin avustusta vesijohtoverkoston rakentamiseen 100 % eli 186 000 euroa ja jätevesiviemäriverkoston rakentamiseen 40 % eli 155 000 euroa.

Karttulan vesiosuuskunta ja sen hanke

Karttulan Vesiosuuskunta toimii Kuopion ja Suonenjoen kaupunkien sekä Siilinjärven ja Tervon kuntien alueilla. Osuuskunnalla on tällä hetkellä vesijohtoverkoston liittynyt noin 1 200 kiinteistöä ja jätevesiviemäriverkoston noin 600 kiinteistöä. Osuuskunta ostaa vettä Kuopion Vesi Oy:ltä, Koillis-Savon Vesi Oy:ltä, Suonenjoen Vesi Oy:ltä ja FoxYard Oy:ltä. Osuuskunta johtaa jätevesiä puhdistettavaksi Kuopion Vesi Oy:n ja Suonenjoen Vesi Oy:n jätevedenpuhdistamoille.

Karttulan vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungilta vesihuoltoavustusta olemassa olevan verkoston täydentämiseen uusilla runkolinjoilla Karttulan vesiosuuskunnan toiminta-alueella vuonna 2025. Karttulan vesiosuuskunnan toiminta-alueella jo olemassa olevien vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostojen alueella rakennetaan vuoden 2025 aikana useita runkolinjoja ja yksittäisiä liittymiä, jotka palvelevat tulevaisuudessa useampia kiinteistöjä, mutta rakentamisaikana linjoihin liittyy vain yksittäisiä kiinteistöjä, joiden maksamilla liittymismaksuilla ei voida välttämättä kokonaan kattaa rakentamiskustannuksia. Kokonaiskustannukset näistä runkolinjoista vuoden 2025 aikana ovat arviolta n. 120 000 € (alv 0 %), johon Karttulan vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungin avustusta 40 % eli 48 000 €.

Lisäksi Karttulan vesiosuuskunnalla ja Kuopion Vesi Oy:llä on käynnissä neuvottelut Pihkainmäen taajaman vieressä sijaitsevan Vakkakuusentien alkupään vesihuoltolinjojen ja toiminta-alueiden yhtenäistämiseksi. Nykytilanteessa Karttulantie - Vakkakuusentie - Ilveslammentie välisellä alueella on molempien vesihuoltolaitosten toiminta-alueet vierekkäin rajautuen Vakkakuusentiehen ja molemmilla laitoksilla on alueella vesijohtoverkostoa ja asiakkaita. Tavoitteena on mahdollisilla verkostojen omistusjärjestelyillä, toiminta-aluemuutoksilla ja verkostojen muutostöillä yhtenäistää alueen vesihuolto, niin että alueella olisi vain yhden vesihuoltolaitoksen verkosto, asiakkaat ja toiminta-alue.

Kokonaiskustannukset näistä runkolinjoista ja verkostojen omistusjärjestelyiden/muutosten aiheuttamista kustannuksista vuoden 2025 aikana ovat arviolta n. 150 000 € (alv 0 %), johon Karttulan vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungin avustusta 40 % eli 60 000 €.

Pieksänkosken vesiosuuskunta ja sen hanke

Pieksänkosken vesiosuuskunta toimii Kuopion Nilsin ja Juankosken alueilla sekä Siilinjärven kunnan alueella. Osuuskunnan vesijohtoon on liittynyt noin 600 kiinteistöä ja jätevesiverkoston noin 100 kiinteistöä. Osuuskunta ostaa talousvetensä Koillis-Savon Vesi Oy:lta sekä Kuopion Vesi Oy:ltä. Jätevedet osuuskunta johtaa Kuopion Vesi Oy:n Jynkäniemen ja Nilsin jätevedenpuhdistamoille.

Pieksänkosken vesiosuuskunta rakentaa vuonna 2025 yksittäisiä vesihuoltoliittymiä toiminta-alueelleen. Hajaliittymien rakentamisen kustannusarvio vuoden 2025 osalta on 48 000 euroa (alv 0 %). Osuuskunta hakee avustusta 19 200 euroa.

Pohjois-Soisalon vesiosuuskunta ja sen hanke

Pohjois-Soisalon vesiosuuskunta toimii Soisalon saaren pohjoisosissa Kuopion ja Leppävirran alueella. Kuopiossa vesiosuuskunnalla on liittyjiä Vehmersalmen taajaman lounaispuolella, Puutossalmen itärannalla, Räsälässä sekä Enonlahdessa. Osuuskunnalla on vesijohtoon liittyneitä kiinteistöjä noin 350 kappaletta. Vesi osuuskunnalle johdetaan Kuopion Vesi Oy:n Tuirankankaan vedenottamolta.

Pohjois-Soisalon vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungilta vesihuoltoavustusta Räsälän alavesisäiliön paineenkorotusaseman muutostyöhön. Pohjois-Soisalon vesiosuuskunnalla on Räsälässä paineenkorotusasema Kuopion Vesi Oy:n omistaman alavesisäiliön yhteydessä. Paineenkorotusaseman toiminta on aikanaan rakennettu täysin riippuvaiseksi alavesisäiliöstä ja siten verkoston painetta ei voi korottaa ollenkaan, jos vesisäiliö ei ole käytössä. Tilanteessa, jossa vesisäiliö ei ole käytössä ja painetta vesijohtoverkostoon ei voida korottaa, useilla Pohjois-Soisalon vesiosuuskunnan asiakkaila vedenpaine laskee huomattavasti. Alueella on myös kolme kiinteistöä, joiden vedenpaine laskee tässä tilanteessa lähes nollaan ja he saavat vettä vain pienenä liruna ja verkoston isomman kulutuksen aikana eivät välttämättä olleenkaan. Räsälän paineenkorotusasemaan on suunnitteilla rakentaa tarvittavat alavesisäiliön ohitusyhteet ja valmiudet paineenkorottamiseen myös siinä tapauksessa, että alavesisäiliö ei ole käytössä.

Kokonaiskustannukset Räsälän paineenkorotusaseman muutostöistä vuoden 2025 aikana ovat arviolta n. 15 000 € (alv 0 %), johon Pohjois-Soisalon vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungin avustusta 40 % eli 6 000 €.

Avustusten jakaminen vuonna 2025

Kuopion kaupunki on varannut vuoden 2025 käyttösuunnitelmassaan 450 000 euroa haja-asutusalueen vesihuollon avustamisen. Avustusrahat ovat pääosin tarkoitettu käytettäväksi haja-asutusalueilla toimivien vesihuoltolaitosten investointien avustamiseen. Avustuksilla osuuskunnat voivat rahoittaa esimerkiksi vesijohtojen, jätevesiviemärien ja yhdysvesijohtojen rakentamista. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti osa avustusmäärärahasta on jo sidottu Karttulan vesiosuuskunnan siirtoviemäri- ja yhdysvesijohdon rakentamiseen välille Jännevirta (Puitinlahti)-Kortejoki. Tarvittava määräraha on noin 150 000 euroa, joten vuonna 2025 vesiosuuskuntien verkostojen rakentamiseen myönnettävää avustusmäärärahaa on käytettävissä 300 000 euroa.

Myönnettävistä avustuksista hyötyvät sekä osuuskuntien verkostoon liittyvät kiinteistöt, että myös itse osuuskunnat, joiden verkostoon liittyvien kiinteistöjen määrä nousee ja vesihuollosta huolehtimisesta tulee taloudellisesti ja teknisesti kannattavampaa. Lisäksi vesihuoltolaitosten toimintavarmuus ja jätevesien käsittelyn taso paranee.

Osa vuoden 2025 rahoituksesta on varattu kaupunginhallituksen 1.2.2021 ja 19.2.2024 päätöksillä Karttulan vesiosuuskunnan siirtoviemäri- ja yhdysvesijohdon loppuun rakentamiseen Jännevirta (Puitinlahti)-Kortejoki. Karttulan vesiosuuskunnan avustustarve vuonna 2025 on noin 150 000 euroa. Vuonna 2025 on vesiosuuskuntien rakentamiseen olevaa avustusmäärärahaa noin 300 000 euroa.

Avustusta myönnetään tässä vaiheessa Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalle Pellesmäen alueen vesihuoltoverkostojen rakentamiseen. Vesijohtoverkostojen osalta (Kuopion Pellesmäen Vesihuolto Oy:n toiminta-alueella) avustus on 100 %, kuitenkin enintään 186 000 euroa (alv 0 %) ja Pellesmäen alueen viemäriverkostojen rakentamiseen avustus on 40 %, kuitenkin enintään 114 000 € (alv 0 %), yhteensä 300 000 euroa (alv 0 %). Vesijohtoon kohdistuvan avustuksen ehtona on, että Kuopion Pellesmäen Vesihuolto Oy yhdistyy vuoden 2025 loppuun mennessä Etelä-Kuopion vesiosuuskuntaan. Mikäli Kuopion Pellesmäen Vesihuolto Oy ei yhdisty Etelä-Kuopion Vesiosuuskuntaan, tullaan vesijohtoverkoston avustusta vastaava kustannus perimään Pellesmäen Vesihuolto Oy:tä tai Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalta riippuen siitä kumpi osapuoli vetäytyy yhdistymisestä. Yhdistymistä tulee esittää aiesopimus Kuopion kaupungille 1.8.2025 mennessä.

Karttulan vesiosuuskunnan ja Pieksänkosken vesiosuuskunnan verkostojen laajentamiselle osuuskuntien eri puolille toiminta-alueita ei avusteta, kuten ei myöskään Pohjois-Soisalon vesiosuuskunnan paineenkorotusaseman ohitusta.

Avustettava rakentamisalue on esitetty liitekartalla. Mikäli vuonna 2025 avustettavilta vesiosuuskunnilta jää osa myönnettyistä avustusmäärärahoista käyttämättä, voidaan vesiosuuskuntien suunnittelua tai rakentamista avustaa määrärahojen puitteissa myös kaupungininsinöörin erillisellä päätöksellä.

Esityksen perustelut ja ehdot avustusten maksamiselle

Kuopion kaupunki valvoo haja-asutusalueiden vesihuollon avustamiseen ja kehittämiseen tarkoitettujen varojen käyttöä ja rakennustöiden toteuttamista sekä maksaa tarkastusten perusteella myönnetyn avustuksen. Avustus maksetaan anojalle oikeaksi todistetun pääkirjaotteen tai muun vastaavan menon todentavan tositteen perusteella. Kuitit laskujäljennöksineen tai oikeaksi todistettu kirjanpidon pääkirjaote toteutuneista rakentamiskustannuksista tulee toimittaa 31.12.2025 mennessä kaupunkiympäristön kunnallistekniseen suunnitteluun.

Avustuksen saaja on velvollinen pitämään aiotuista investointihankkeista urakoitsijan kanssa työmaan aloituskokouksen ja tarvittaessa muita työmaakokouksia sekä urakan vastaanottotarkastuksen. Näihin kokouksiin tulee kutsua kunnallisteknisen suunnittelun edustaja. Lisäksi avustuksen saaja on velvollinen antamaan kaupungille valvontaa varten tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja valvonnan kannalta muun tarpeellisen aineiston. Avustuksen saaja on velvollinen hyväksyttämään hankkeeseen mahdollisesti tehtävät merkittävät muutokset Kuopion kaupungilla. Avustuksen saaja on velvollinen sallimaan veden/jätevedenjohtamisen myös muille vesihuoltolaitoksille kapasiteetin sallimissa rajoissa. Avustuksen takaisinperintään ja palauttamiseen sovelletaan tarvittaessa valtionavustuslain 5 lukua. Maksettu tuki voidaan periä kokonaan tai osittain takaisin Kuopion kaupungille korkoineen esim., jos avustusta on käytetty muuhun tarkoitukseen, kuin mihin se on myönnetty tai avustusta on maksettu liikaa tai muuten perusteettomasti.

Avustettavaan hankkeeseen liittyvät työt on saatettava päätökseen 31.12.2025 mennessä. Hankkeen loputtua on kaupungille toimitettava tiedot liittyjistä ja rakennetuista verkostomääristä. Kaikki rakenteet tulee mitata ja mitta-aineistosta tulee laatia toteumapiirustukset. Nämä piirustukset tulee toimittaa Kuopion kaupungille hankkeen päätyttyä sekä sähköisesti mittatiedostona ja pdf:nä. Kuopion hallintosäännön (2011) mukaisesti avustuksen saajan on toimitettava toimintakertomus ja tilinpäätös, jos kaupunki on avustanut tai taannut sitoumuksia yli 10.000 eurolla.

Vaikutusten arviointi

Esitys on ilmastovaikutuksiltaan lievästi positiivinen, sillä vesihuoltoverkkoon liittyvien kiinteistöjen mahdollinen lietteen kuljetustarve osittain päättyy. Esitys on yritysvaikutuksiltaan positiivinen, sillä se parantaa haja-asutusalueilla toimivien yritysten (mm. maatilojen) toimintamahdollisuuksia. Lisäksi alueen vesihuollon toimintavarmuus paranee ja vesihuoltolaitosten toiminnasta tulee liittyjien määrän noustessa taloudellisesti ja teknisesti kannattavampaa.

Liitteet

- 2551/2025 Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan rakennusaluekartta 2025
- 2551/2025 Avustushakemus Etelä-Kuopion vesiosuuskunta (Ei julkaista Internetissä)
- 2551/2025 Avustutushakemus Pohjois-Soisalon vesiosuuskunta (Ei julkaista Internetissä)
- 2551/2025 Avustushakemus Karttulan vesiosuuskunta (Ei julkaista Internetissä)
- 2551/2025 Avustushakemus Pieksänkosken vesiosuuskunta (Ei julkaista Internetissä)
- 2551/2025 Vaikutusten ennakkoarviointilomake vesihuollon avustaminen 2025